

برای شکستن طلسمند محرومیت بشاغرد

از کجا شروع کنیم

طرح کاشت و کوچ، تنها راه نجات بشاغرد

۴- عقب ماندگی فرهنگی:

شاید نیازی به بازگو کردن این مورد نباشد، چون هیچیک از دستگاههای دولتی اصراری بر رشد فرهنگ استان و مخصوصاً بشاغرد نداشته و بشاغرد را بحال خود و آنهاه بودند. اکنون در کل منطقه بشاغرد حدوداً تعداد ۳۲ باب مدرسه موجود است که برخی از آنها امسال (۶۱-۶۲) بعلت نداشتن معلم دایر نشدند. بجهه های بشاغرد استعداد خوبی در فراگیری دارند که متأسفانه با نبود مدرسه، در چوبانی بکار گرفته می‌شوند. حتی یک مدرسه راهنمائی در کل بخش بشاغرد موجود نیست و ساختمان مناسبی هم که دریکی از آبادیهای نزدیک بشاغرد (سندرک) بعنوان مدرسه راهنمائی ساخته شده، دو سال است که بدليل نداشتن معلم، درب آن بسته مانده است. با گشایش این مدرسه، یک آبادی و یا نهایتاً آبادیهای اطراف راه حل چیست؟ چه باید بکنیم؟ الف: واقعاً با این موقعیتی که بشاغرد دارد، چاره درد چیست؟ آیا بایستی کیفیت و کیمیت تجمع بشاغرد را به همین شکل فعلی حفظ کرد و به آن رسیدگی نمود.

خیلی ها را عقیده براین است که بایستی دست به ترکیب بشاغرد زد. باید امکانات را برای بشاغردی برد تا او بعنوان حافظ آن نقطه، در آبادی خویش حضور داشته باشد باید راه زد، درمانگاه ساخت، دکتر فرستاد مدرسه ساخت و معلم فرستاد و خیلی چیزهای دیگر. اگر عقیده براین است، بایستی سرمایه یکسال نفت را به بشاغرد بربیزم تا امکانات رفاهی هشت هشت ده خانوار را در همانجانی که هستند، فراهم سازیم و در انتهای از خودستوال کنیم که: آیا کاری اصولی انجام داده ایم؟ آیا این کوهستان خشک و لم بزرع، با ده بیست اصله درخت خرما و چند رأس گوسفند و درمجموع: کل آبادی ارزش این را دارد که

* طلس بشاغرد «چرا بشاغرد محروم است؟»

۱- کوهستانی بودن بشاغرد:

همانطور که گفته شد، این امر باعث شده است که زمینی برای کشاورزی نباشد، امکان راهسازی سادگی محدود نیست، کوهستان، پراکندگی بیش از اندازه را باعث شده است که اجراه تردد و رسیدگی سریع را نمی‌دهد. یک پژشک مجبور است برای درمان یک آبادی، دو سه روز پیاپی روی کند. با این روحیه ای که ما از پزشکان وطنی دیده ایم، آیا با این کیفیت، کسی به تبعیدگاه بشاغرد قدم خواهد گذارد؟

۲- وجود خوانین در گذشته:

اثار ظلمی که از خوانین بر جهه بشاغردی مشهود است، محرومیت او را حد چندان نموده است. شیره یک بشاغردی توسط خان مکیده

سرمایه کشور را اینگونه برای حفظ آن صرف کنیم؟ و درنهایت، چه چیز را بنام ارزش از آن آبادی بجای دیگر انتقال داده ایم؟

ب: برخی را عقیده براین است که هرچند آبادی را گرد هم جمع کنیم و برای این تجمع جدید، مدرسه و درمانگاه و دیگر امکانات را فراهم آوریم، در اینجا محتوا امر فرقی نکرده است. ما فقط کپرها را جابجا کرده ایم. حال آنکه توان واستعداد بشاغری را که بایستی بیان اقلاب ریخته شود، نادیده گرفته ایم. باز هم مایملک او از آن که شمردیم پا فراتر نهاده است. باز او محتاج است. بشاغری فقیر سرگذر نیست که

سرشت او را انتیام بخشد. یعنی، کشاورزی، همانطور که گفته شد، اگر به نقصه هوای بشاغر نگاه کنیم، جز کوه و سلسله جبال بهم گره خورده و رودخانه های فصلی و زودگذر و آبادی های پراکنده چیز دیگری نمی پاییم. لکن در لابلای همین کوهها، گاه دشتهای خشک و بظاهر غیرقابل کشاورزی وجود دارد که برای بشاغر، کشاورزی در آن ناممکن بنتظر می رسد. اگر این دشتهای متعدد را بگونه ای از راه دستیابی بهره مند سازیم و به روشی نیز بی آبی آن را جبران کنیم، می توانیم وسعت بکر و تپه داشت را از درخت هائی نظیر خرما و مرکبات و حتی انگور بپوشانیم. در حقیقت مقدمات طرح را فراهم سازیم. یعنی به کاشت درخت و ساختن مدرسه و درمانگاه و دیگر ملزمات اقدام کنیم این کار دقیقاً شامل انگیزه های قوی و موثر خواهد بود که بشاغری را از کوه و کمر پانیز خواهد کشاند. درختها را می توان به تناسب، به کوچ کنندگان واگذار نمود و او را در به شرعاشاندن درختها و در همه حال یاری نمود تا اینکه روی پای خود بایستد، در این صورت مشکل بشاغر حل شده است، آبادی های پراکنده اگر توجیه شوند و اطمینان حاصل کنند، مسلمان در جهت حل و شکستن طلس بشاغر با جمهوری اسلامی، یاری خواهند کرد.

این سوال نهایی پیش می آید که پس چه کنیم؟ ما که نمی خواهیم بشاغر در احوال خود واگذاریم. می خواهیم او را از دیروز و امروزش جدا کنیم و آینده روشنی را پیش روی او و فرزندانش ترسیم کنیم. طرحی که در زیر می آید، شاید چاره درد باشد. انشاء الله

* طرح «کاشت و کوچ» جهاد سازندگی بشاغر

این طرح، همانطور که از نامش برمی آید، بر کشاورزی استوار است. یعنی در منطقه کوهستانی و کم آب بشاغر نیز می توان، کشاورزی را پایه و اصل تلاش قرار داد. گسترش کشاورزی، هرچه باشد، و به هر میزان که متجلی شود، قدمی است در جهت استقلال و عدم و استگی، پس چه بهتر که فطرت و خلق و خوبی بشاغری را به مسیری سوق دهیم که

بچه های بشاغر استعداد خوبی در فراگیری دارند که متأسفانه با نبود مدرسه، در چوپانی بکار گرفته می شوند، حتی یک مدرسه راهنمائی در کل بشاغر موجود نیست؟!

گهگاهی مستولی دست به جیب برد و مشتی سکه کف دستش بگذارد. معاش او یکی از موارد مهم و درد آوری است که نمی توان از آن چشم پوشید، بایستی امکان گذران طبیعی زندگی اومد نظر باشد.

چ: آیا برای امراض معاش، بایستی در جای جای بشاغر، کارخانه تاسیس کرد؟ آیا این چاره درد است؟

چ: کارخانه ای بزیم؟ مواد آن را از کجا بیاوریم؟ خود ما در تامین کارخانه های با سابقه درمانده ایم، آنوقت چند کارخانه نوبنیاد را علم کنیم و در تامین آن عاجز باشیم؟ دامداری تاسیس کمیم؟ با کدام علوقه؟ از خارج بیاوریم و یا از جازموریان؟ مسلم، صرف ایجاد معنی جهت تامین معاش نیست، مهم این است که حرکت ما مقرن به صرفه باشد، منطقی باشد. کارخانه های صنعتی وستی هرچند که بعنوان سوابی در کویر، میتواند جاذبه داشته باشد، لکن باز ریشه درد، جسم بشاغری را رنجور می سازد.

* طرح کاشت و کوچ، تنها راه نجات بشاغر

روی این طرح، مدت‌ها مطالعه شده است و تمام خصوصیات و ابعاد اجرائی کار، مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته است. ارتباط و احتمالاً این طرح را با فرهنگ جاری بشاغر سنجیده ایم و خلاصه بعد از دو سال که در منطقه رفت و آمد شده است باین نتیجه رسیده ایم که اگر مستولین استان و بخصوص روحانیت منطقه، به عنوان حامی و مبلغ این طرح، در کنار جهاد سازندگی قرار گیرند بعد از ۵ سال مشکل بشاغر حل خواهد شد و اما چگونگی طرح:

ورق بزندید

مقدار قابل توجهی آب ذخیره نماید. سیستم قطره‌ای در آبیاری نیز قدیمی است در رفع کم آبی.

* ۳ - کاشت

بهر حال با رفع و حل مشکل آب، می‌توان بر روی این دشتها، درختکاری نمود کما اینکه جهاد سازندگی بشاگرد امروز در سطح وسیعی اقدام به کاشت درخت خرما و مرکبات نموده است. این درختها در وسعت دو هکتار به هر خانواده واگذار می‌گردد. یعنی معیشت و گذران زندگی کوچ کننده را فراهم ساخته ایم. حال می‌پردازیم به تأمین امکانات رفاهی، یعنی در همین دشت مدرسه می‌سازیم، در همین دشت درمانگاه می‌سازیم، مغازه و شرکت‌های تعاونی و امنیت را وارد این دشت می‌کنیم، راه می‌سازیم، برق می‌اوریم، لوله کشی آب می‌کنیم، خلاصه هر

به اندازه ایست که رفت و آمد را مختلف می‌سازند و ساعتی بعد و یا روزی بعد، آرامش می‌یابند. می‌توان به طریقی این آبهای فراری را به دشتهای مورد نظر انتقال داد و در آنجا به طریق مختلف، هم کشت فصلی نمود و هم با تزریق مصنوعی و یا پخش آب و یا نگهداری آب در بسترها طبیعی، امکان درخت کاری و گسترش کشاورزی را فراهم ساخت. یکی از این دشتهای وسیع در بشاگرد «صحراه گرگ» نام دارد که جهاد سازندگی بشاگرد، بیاد شهدای دشت آزادگان، آن را دشت آزادگان نامگذاری کرده است. این دشت با وسعت قابل توجه خود، می‌تواند در برگیرنده هزار، تا هزار و پانصد خانوار از مردم پراکنده بشاگرد باشد. یک رودخانه فصلی بنام «داوری» از وسط این دشت عبور می‌کند که جهاد سازندگی روی آن حساب کرده، اقدام به احداث

* ما که نمی‌خواهیم بشاگرد را بحال خود واگذاریم، می‌خواهیم اورا از دیروز و امروزش جدا کنیم و آینده روشی را پیش روی او و فرزندانش ترسیم کنیم طرحی که در زیر می‌آید، شاید چاره درد باشد انشاء الله.

شناسائی زمینهای قابل کشاورزی

تعداد و وسعت اینگونه زمینها، در بشاگرد کم نیست. این زمینها بصورت دشتهای بی حاصل و بی آب در دل کوهها آرمیده‌اند و دستیابی و ابرسانی به آنها، برای مردم محدود نیست بهمین دلیل، ره‌آشده، باقیمانده‌اند، ما، در پنج نقطه منطقه، یعنی به تناسب نیازمن، به این دشتها برجورده‌ایم که کار بر روی سه دشت آغاز شده است.

* ۲ - مشکل آب را چگونه حل کنیم؟

گفتیم که در بشاگرد، رودخانه و آب دائمی که بتوان روی آن حساب کرد و برنامه‌ریزی نمود، وجود ندارد. و یا اگر هست، موقعیتش مناسب با آنچه که ما می‌خواهیم نیست. اگرچه طبیعت سوزان و کوهستان سرسبخت بشاگرد همه استعدادها را از این منطقه تارانده است، لکن استعدادهای ناشکاری را پدید آورده که این استعدادهای نهفته، می‌توانند مورد توجه واقع شوند. مثلاً در چهارماه از سال، بارندگی‌های پراکنده و نسبتاً پر حجم بر کل منطقه صورت می‌گیرد. میزان این بارندگیها از یکصد تا دویست میلیمتر منفی است. و همین مقدار باران، طبیعه روشنی برای طرح ما است. چرا که با مهار کردن این آبهای سیل آسا و زودگذر، مشکل نبود و یا کمبود آب حل می‌شود. گاه حجم آب رودخانه ها

کاری که از دستمان برآید و معتقدیم محرومین بایستی از آن بهره مند شوند.

یک دیگر از دشتهای چهاد سازندگی بشاگرد «دشت هویزه» است که می‌تواند تا حدود ۲۰۰ خانوار را در خود جمع کند. آب این دشت از طریق رودخانه ای که نسبتاً آب دائمی دارد، تامین شده است. کانالی به طول ۶ کیلومتر آب رودخانه را به این دشت انتقال می‌دهد. در دشت هویزه نیز از تزریق مصنوعی آب استفاده

می کنیم. کارگاههای ساجی و پارچه بافی نیز در جنب محور کشاورزی، می توانند بعنوان جاذبه های سنتی و غیر کاذب، نقش حساسی ایفا کنند. و ما، در دشت هویزه یک چنین کارگاهی را دایر کرده ایم.

* ۴- کوچ *

بعد از آماده سازی و یا در حین آماده سازی می توان اقدام به کوچ آبادیهای پراکنده نمود، طبیعی است که این کار، یعنی کوچ دادن مردمی که عمری در دل کوهها زندگی کرده اند و آبا و اجدادشان را خود بخاک سپرده اند تمام خاطرات و زندگیشان در سنگها و خارهای کوهستان خلاصه می شود، کاری بس عظیم تر و حساستر از آماده کردن دستهای مورد نظر است. اینجاست که برادران روحانی، بعنوان رسولان نور و پیامبران رهانی مسئولیت سنگین و ظرفی را بدoush خواهند کشید. بشاغردی را که امروز بنای علی در گستردگی نامعقولی زیست می کند، باید به این مکانهای تجمع کشاند، او خود را بپرها و خاطراش می تواند ارضان کند، لکن فرزندان او، بایستی آینده بشاغرد را بسازند. معلم روستاهای بشاغرد، باید بشاغردی باشد. روحانی و مهندس و پژوهشک و اغلب نیروهای انسانی، باید از خود منتفعه باشند. اگر بشاغردی را بحال خود بگذاریم و یا در کوچ، مختارش سازیم، او است که سرپرست خاواه است دو چیز را در نظر می گیرد:

* یکی از دستهای وسیع بشاغرد «صرحای گرگ»، نام دارد که جهاد سازندگی بشاغرد بیان شهدای دشت آزادگان، آنرا دشت آزادگان نامگذاری کرده است که با وسعت قابل توجه خود میتواند در برگیرنده هزار تا هزار و پانصد خانوار از مردم پراکنده بشاغرد باشد.

سرنوشت خاواه بdest سرپرست خاواه است و سرپرست خاواه چشم به دهان بزرگ و صاحب کلام طایفه و آبادی دارد. تجربه شده است که این افراد، هیچگاه آینده فرزندان خود را در نظر نمی گیرند. به حال و آنجه که دارند می اندیشند این است که توجیه این مردم، مستولیتی است که برادران روحانی باید بدوسن کشند. با صحبتی که با آبادیهای محروم و دور دست بشاغرد کرده ایم، برخی خیلی آرام و مطمئن سرنوشت خود را بدست دولت جمهوری اسلامی می سپارند و می گویند: هر چه صلاح امام و دولت است. ما را از این بدینختی نجات بدھید حال هر جا که کوچمان می دھید مهم نیست. بعضی نیز می گویند: اگر آبادیهای اطراف کوچ کردن، ما هم می آییم. برخی هم می گویند: نه، ما کوهساری هستیم و دشت، جایمان نیست. ما فرزندان ناخلف نیستیم که پدرانمان را زیر خاک رها کنیم و جای دیگر برویم. اگر واقعاً دولت بفکر آدمهای بدینختی مثل ما همینجا می داشت. البته جو غالب براین نقطه نظرها، این است که با کوچ موافقند، اما خوف دارند از این که: اولین کوچ کننده باشند. کوچ را یک ریسک می دانند. اطمینان ندارند، می ترسند از وضعشان از این که هست بدتر شود. می ترسند از این که این چند درختی هم که دارند از دستشان بروند. البته این که با کوچ دادن آبادیهای، آن چند درختی که دارند، چه می شود؟ سوالی است که بشاغردی خود جوابش را می داند. امروز اغلب آبادیهای دور از خرما و لیمو و زمین کشاورزی خود زندگی می کنند.

سالی چند مرتبه درختهایشان سرکشی می کنند و بعداز تیمار آنها، به سرخانه و زندگیشان بر می گردند. مالکیت او نسبت به آن چند درخت که گاه یک روز دو روز از کبر او دورتر است: محفوظ است.

۵- اباقا و بهسازی روستاهای بزرگ
در طرح کاشت و کوچ، روستاهای بزرگ نه تنها کوچ داده نمی شوند، بلکه حرکتی جدی در جهت تقویت ورفع نارسانیهای آنها صورت می پذیرد. راههای اسفاله این آبادیهای را به هم متصل می سازد و امکانات و خدمات در اختیار بقیه در صفحه ۶۱

۱- اینکه اگر من کوچ کنم، این چند تا نخل و احتمالاً لیموی من چه می شود؟ من که با دستهای خود آنها را کاشته ام و آبیاری کرده ام و حالا پسر نشسته ام چگونه رهایشان سازم؟

۲- اینکه اگر کوچ کردم، در آنجا چه چیز بیشتر و بهتر نصب من می شود؟ آیا مطمئن باشم که آنچه در اختیار من می گذارند، از آن خودم خواهد شد؟ آیا امنیت خواهم داشت؟ اهالی اطراف مرا بیرون نخواهند کرد؟ و از این حرفها، اما انگیزه های قوی و موثری چون بهداشت و درمان، کشاورزی و مدرسه و امکانات و حضور فعال مستولین و عوامل دیگر، برای او ناشناخته و باور نکردنی و گاهه موقعی جلوه گر می شوند.

وسائل و امکانات مورد نیاز اولیه

- ۱- شش دستگاه بولدوزر.
- ۲- پنج دستگاه گریدر.
- ۳- بیست دستگاه لندکروز.
- ۴- سی دستگاه کمپرسی.
- ۵- سه دستگاه غلطک.
- ۶- سه دستگاه بیل مکانیکی.
- ۷- دو دستگاه جرثقیل.
- ۸- چهار دستگاه تریلی کمرشکن.
- ۹- سیمان و آهن آلات و... «والسلا».

بشاگرد . . .

اهالی قرار می گیرد.

حرکت اول

- ۱- احداث راه آسفالت، سندک تانگه ران واژ انجا تا حوزه ابرس.
- ۲- احداث راههای فرعی آسفالت به ابادیهای بزرگی چون گرهون، ملکن، شهر بابک، اهون، ایر، تیر، سیت، بشنو و دیگر آبادیها از این قبیل.
- ۳- احداث جاده آسفالت از حوزه شرقی جاسک به سردهشت و یا جکدان بشاگرد.

- ۴- احداث جاده آسفالت از دشت آزادگان به دون و از آنجا به جاده آسفالت سیریک (کردر).
- ۵- احداث یک جاده آسفالت از یک نقطه بشاگرد به مازر (آبادی هرزی بشاگرد و کهنه ج).
- ۶- اقدام برای احداث سد خاکی بر روی رودخانه جگین که این امر مهم می تواند محرومیت را از قسمتهای جنوبی بشاگرد و مهمنتر از حوزه شرقی جاسک براند.
- ۷- تاسیس مدارس (فرهنگی، صنعتی و حوزه) در مجتمعهای کاشت و کوچ.

- ۸- تاسیس درمانگاه در مجتمعهای مورد نظر و روستاهای اقا شوند، مثل سندک، جکدان، سردهشت، ملکن، درابسر، گرهون.
- ۹- تاسیس کارخانه های یخسازی در مجتمعهای آبادیها بزرگ.
- ۱۰- ایجاد کارگاههای بافتگی:

از کجا شروع کنیم؟

برای ورود به بشاگرد، اصلا نیازی به مهندسین مشاور و دیگران از قبیل... نیست. با تصویر طرح (تصویر امانی) جهاد سازندگی با همکاری ادارات استان، مخصوصا سازمان آب و برق و اداره کشاورزی و صنایع و معادن و آموزش و پرورش، می توانند با تجهیز امکانات و کارگاههای مناسب، کار مطالعه و اجرای طرح را به انجام برسانند. انقلاب اسلامی و مخصوصا تجربیات جبهه به ما آموخته است که اگر بخواهیم می توانیم.

روستا منطقه مغضوب . . .

اربابان نیز در این امر مؤثر بود بهره های سنگینی وام ها و دامن المقووض بودن روستاییان به رژیم و ارباب، ظلم رژیم را در نزد روستاییان محروم بیشتر انسکار می ساخت.

از دیگر سو، دهقانان با مشاهده ماهیت و جهت گیری اصلاحات ارضی شاهانه به ماهیت عوامل فریبان رژیم که اصلاحات ارضی را با شعار «زمین از آن کسی است که بر روی آن کار می کند» شروع نمود و در عمل چیزی نصیب محرومان روستایی نساخت، پی بردن که تمامی زمینه های نامیرده برصغیر تر شدن تضاد روستاییان با رژیم تأثیر بسیار می گذارد. ادامه اراده

پاورفی:

- ۱- جزوء - مختصه بر شرکت های چند ملیتی کشت و تجارت - وزارت کشاورزی ۵۹ - ۱۳۵۸.
- ۲- مقاله اثرات رفاهی اصلاحات ارضی - سازمان برنامه، بودجه ۱۳۵۲.
- ۳- کلیات سیاست رفاهی در جامعه روستایی - محمد رص عاملی تهرانی مشاور وزیر وقت تعامل و امور روستاهای ۱۳۵۲.
- ۴- برنامه چهارم عمرانی کشور - فصل موقفيها و مشکلات برنامه سوم عمرانی - از انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- ۵- برنام و بودجه - ۱۳۵۲.

برف گیر زیاد باشد، براثر گرم شدن ناگهانی هوا و دوب سریع برفها، آبهای ناشی از ذوب برف، با حریان سریع در مزارع گندم جاری شده و اغلب حوانه های بوپای گندم را که در حاک حوب پا گرفته اند را خود کنده و کیلومترها دورنر از محل کاشت در بستر رودخانه های ماقی می گذارند و اصولا در چنین سالهایی روستاییان محصولی برداشت نمی کنند، در این مورد سیر می نوان با احداث مسیلهایی جریان آب را از مزارع گندم دور نمود، یا حداقل به شعبات کوچکتر تقسیم کرد و از فرسایش بوته های گندم نوپا جلوگیری به عمل آورد.

ج - (۲): پرت آب در زمینهای آبی گندم: به سبب عدم رعایت اصول آبیاری صحیح و نداشتن کمالهای منظم با شیب مناسب فرسایش خاک و هر ز روی آب شدید بوده و در بعضی نقاط مقدار و زمان آبیاری نیز ب موقع و به اندازه لازم بوده است. که این خود باعث افزایش هزینه و نرسیدن آب کافی به زمین و صدمات محصول می گردد.

اج - (۳) : عدم مبارزه کافی و ب موقع با آفات و بیماریها بخصوص آفت سن گندم: تا کنون روش مبارزه با سن گندم با استفاده از سوم شیمیایی و سه پاشی از طریق هوایپما مؤثر بوده است، و روستاییان ما نیز توانانی مبارزه با این بیماری را که فعلا در ایران شدت دارد، ندارند. و اینکار تنها از عهدۀ سازمانهای حفظ نباتات و غیره ساخته است که این سازمانها بدليل نداشتن امکانات کافی از جمله هوایپما بمقدار کافی و پرچم دار ورزیده و فقدان سوم مؤثر توانانی مبارزه لازم و جدی با این بیماری را ندارند. لیکن به هر حال برای جلوگیری از خدمات و لطمات شدیدی که بوسیله این بیماری خطناک به محصول گندم وارد می آید باید طرحی اساسی برای مبارزه با آن ریخته شود. ادامه دارد